

Pokyny týkající se podmínek způsobilosti pro přiznání postavení oprávněného hospodářského subjektu a postupu v případě nadnárodních společností a velkých podniků

1. Právní upozornění

Tyto pokyny vysvětlují postup při vyřizování žádostí o přiznání postavení oprávněného hospodářského subjektu v případě nadnárodních společností a velkých podniků. Je však nutno uživatele upozornit, že jediným závazným právním základem jsou celní kodex a prováděcí ustanovení celního kodexu a že informace v tomto dokumentu nejsou právně závazné a neměly by být považovány za právní rady.

Tyto pokyny nemají žádný vliv na svobodu usazování pro státní příslušníky některého členského státu na území jiného členského státu, usazování zahraničních podniků v určitém členském státu nebo různé druhy vedlejších provozoven, které se podnik rozhodl zřídit.

2. Zkratky a definice

2.1. Zkratky

AEO – Authorised Economic Operator = oprávněný hospodářský subjekt

CK = celní kodex

CCIP – Customs Code Implementing Provisions = prováděcí ustanovení celního kodexu

EU = Evropská unie

EK = Evropská komise

DG TAXUD – Directorate General 'Taxation and Customs Union' = GŘ TAXUD – generální ředitelství pro daně a celní unii

Úř. věst. = Úřední věstník Evropské unie

PBE - Permanent Business Establishment = stálá provozovna

EORI – Economic Operators Registration and Identification = číslo EORI – registrační a identifikační číslo hospodářského subjektu

2.2. Definice

Podle práva obchodních společností a v souladu s tím, jak se tyto výrazy již používají v pokynech týkajících se oprávněných hospodářských subjektů, se:

- „dceřinou společností“ rozumí subjekt zapsaný v obchodním rejstříku, vytvořený v hostitelské zemi EU v souladu s jednou z vnitrostátních právních forem podniků, jehož kapitál je buď plně vlastněn mateřskou společností nebo kontrolován společností ve spolupráci s menšinovými místními partnery (společná dceřiná společnost);
- „pobočkou“ rozumí jednotka, která není samostatným právním subjektem, nýbrž je to kancelář, provozovna nebo jiné místo samotné společnosti a tvoří součást jejích celkových aktiv.

Zatímco kanceláře, agentury a pobočky nemají právní subjektivitu, dceřiné společnosti jsou na své mateřské společnosti právně nezávislé;

- „stálou provozovnou“ rozumí trvale umístěné zařízení určené k podnikání, jehož prostřednictvím je zcela nebo zčásti vykonávána obchodní činnost podniku¹.

3. Způsobnost

3.1. Kdo může žádat o postavení oprávněného hospodářského subjektu?

Ustanovení čl. 5a odst. 1 CK stanoví, že postavení „oprávněného hospodářského subjektu“ lze při splnění kritérií stanovených v příslušných právních předpisech udělit **kterémukoli hospodářskému subjektu usazenému na celním území Společenství.**

3.1.1 Hospodářské subjekty usazené na celním území Společenství:

Tento hlavní požadavek předpokládá splnění dvou podmínek: žadatel musí být hospodářským subjektem a musí být usazen na celním území Společenství.

Ustanovení čl. 1 odst. 12 CCIP stanoví, že „hospodářským subjektem se rozumí: osoba, která se v rámci své podnikatelské činnosti zabývá činnostmi, které podléhají celním předpisům“.

3.1.1.1 „osobou“ se (podle čl. 4 odst. 1 CK) rozumí:

- fyzická osoba,
- právnická osoba,
- pokud tak stanoví platné právní předpisy, sdružení osob uznaná jako způsobilá k právním úkonům, ačkoli nemají právní status právnických osob.

Vnitrostátní právní předpisy každého členského státu stanoví, kdo je považován za fyzickou osobu, právnickou osobu nebo sdružení osob uznané jako způsobilé k právním úkonům, ačkoli nemá právní status právnické osoby.

3.1.1.2. „osobou usazenou ve Společenství“ se (podle čl. 4 odst. 2 CK) rozumí:

- (a) v případě fyzické osoby osoba, která má obvyklé bydliště ve Společenství,
- (b) v případě právnické osoby nebo sdružení osob osoba, která má ve Společenství:
 - své sídlo nebo
 - řídicí ústředí nebo
 - stálou provozovnu.

3.1.2. Hospodářské subjekty neusazené na celním území Společenství

Jediné výjimky z požadavku na usazení na celním území Společenství jsou stanoveny v článku 14g CCIP. Mateřská společnost ve třetí zemi může nicméně požádat jménem

¹ Vzorová úmluva OECD

svých poboček v EU, pokud je na základě přítomnosti stálé provozovny v Unii považována za společnost usazenou v EU.

3.2. Nadnárodní nebo velké podniky

Nadnárodní nebo velké podniky (bez ohledu na to, zda jsou usazeny v EU, nebo ve třetí zemi) se obvykle skládají z mateřské společnosti a dceřiných společností a/nebo stálých provozoven či poboček, které se mohou nacházet v jednom nebo několika členských státech. Přestože jsou stálými provozovny též mateřské společnosti, mohou mít tyto jednotlivé subjekty v různých členských státech odlišné právní postavení, jelikož právní forma, ve které působí, závisí v každém členském státu na tom, jak se tento subjekt rozhodl provádět svou činnost, a hlavně na vnitrostátních právních předpisech dotyčného členského státu. V důsledku toho mohou být za samostatné právnické osoby (tzn. za samostatný právní subjekt zapsaný v obchodním rejstříku daného členského státu jakožto subjekt usazený v tomto členském státu podle jeho práva obchodních společností) v některých členských státech považovány některé ze stálých provozoven mateřské společnosti a také některé stálé provozovny, které v jiných členských státech za samostatný právní subjekt považovány nejsou.

Proto jsou u nadnárodního nebo velkého podniku, který chce požádat o postavení AEO, možné tyto scénáře:

- všechny dceřiné společnosti a případné stálé provozovny, které jsou samostatnými právními subjekty (nebo spadají pod definici uvedenou v čl. 4 odst. 1 třetí odrážce CK) **požadají** o postavení oprávněného hospodářského subjektu jednotlivě;
- všechny pobočky a případné stálé provozovny, které nejsou samostatnými právními subjekty (nebo nespádají pod definici uvedenou v čl. 4 odst. 1 třetí odrážce CK), **nemohou** požádat o postavení oprávněného hospodářského subjektu jednotlivě a za **všechny** z nich musí předložit jedinou společnou žádost mateřská společnost považovaná podle právních předpisů EU za osobu.

Poznámka:

Je důležité, aby se v jednom členském státu uplatňovala při stanovení právního postavení určité společnosti tatáž kritéria, jelikož je nepřijatelné, aby se na společnost pohlíželo rozdílným způsobem v závislosti na tom, o jaké povolení nebo rozhodnutí žádá.

V této souvislosti, aniž jsou dotčeny jakékoli příslušné definice a další ustanovení, je nejdůležitější nespoléhat na to, jak se určitá osoba nazývá, nýbrž pokusit se zjistit, zda ji lze považovat za právní subjekt, nebo nikoli. Důležitou skutečností, kterou je třeba vzít v úvahu, je to, zda bylo dané společnosti přiděleno samostatné číslo EORI.

4. Žádost nadnárodního nebo velkého podniku o postavení oprávněného hospodářského subjektu v případech uvedených v bodu 3.2 druhé odrážce

Předpoklady úspěšného a účelného zpracování těchto žádostí jsou dobře vypracovaný postup a dobrá spolupráce mezi všemi stranami, které se na tomto postupu podílejí.

4.1. Přípravné práce

Příslušný celní orgán členského státu neprodleně informuje GŘ TAXUD o každé žádosti od společnosti nebo osoby, která představuje stálou provozovnu nebo pobočku nadnárodního nebo velkého podniku, jež není považována za samostatný právní subjekt. Dotyčný členský stát poskytne všechny dostupné informace týkající se společnosti včetně celého názvu, organizační struktury, informací o mateřské společnosti atd., které mohou usnadnit koordinaci s ostatními členskými státy.

GŘ TAXUD zajišťuje koordinaci s ostatními členskými státy, aby byly zjištěny všechny stálé provozovny nebo pobočky dané společnosti v EU, a zejména ty, u nichž se má za to, že nejsou samostatnými právními subjekty.

Výsledkem by měla být jasná představa o struktuře mateřské společnosti a jejích dceřiných společnostech a/nebo stálých provozovnách či pobočkách. Cílem je zajistit, aby se na všechny stálé provozovny nebo pobočky, které nejsou právními subjekty, vztahovala společná žádost o postavení oprávněného hospodářského subjektu. Jelikož nelze rozlišovat mezi stálými provozovnami, nesplnění tohoto cíle by mohlo vést k velmi nešťastné situaci, kdy by stálé provozovny mohly těžit z osvědčení oprávněného hospodářského subjektu, aniž byly předmětem auditu.

Výsledek se sděluje všem dotyčným členským státům. Členský stát, kde byla žádost podána, informuje společnost o nepřijetí žádosti kvůli nesplnění podmínky, že daný subjekt musí být osobou, a poskytne informaci ohledně toho, který členský stát je příslušný pro podání společné žádosti mateřskou společností.

V zájmu urychlení a usnadnění tohoto postupu v budoucnu se členským státům doporučuje, aby zasílaly informace také v případě všech předběžných kontaktů od takové společnosti nebo subjektu, který se připravuje k podání žádosti.

Výměna informací mezi EK a členským státem probíhá prostřednictvím kontaktního místa GŘ TAXUD pro oprávněné hospodářské subjekty.

4.2. Celní orgán příslušný pro podání společné žádosti

Společnou žádost předkládá mateřská společnost jednomu z celních orgánů členského státu, kde má stálé provozovny nebo pobočky, a to na základě těchto kritérií:

- uplatnění kritérií podle článku 14d CCIP nebo
- pokud má společnost místo, které slouží jako evropské centrum/ústředí, kde se provádějí celkové logistické řídicí činnosti žadatele, potom se žádost předkládá v tom členském státu, kde se takové místo nachází.

4.3. Vyplnění formuláře společné žádosti

Běžně se žádost vyplňuje v úředním jazyce toho členského státu, kde bude předložena. Některé z příloh k žádosti, které se týkají jednotlivé pobočky v konkrétním členském státu, však lze předložit v kterémkoli jiném jazyce přijatelném pro dotyčný členský stát.

Konkrétní údaje, které je třeba vyplnit:

- Kolonka č. 1 = název mateřské společnosti (v EU nebo ve třetí zemi) + názvy všech stálých provozoven v EU
- Kolonka č. 4 = adresy všech stálých provozoven v EU
- Kolonka č. 9 = číslo EORI mateřské společnosti² + čísla, pod nimiž jsou v obchodním rejstříku zapsány všechny stálé provozovny v EU (číslo plátce DPH nebo DIČ, pokud není číslo plátce DPH k dispozici)
- Kolonka č. 12 = hospodářská činnost = kódy namísto volného textu
- Kolonky č. 16 až 18 = kanceláře všech stálých provozoven v EU

Se společnou žádostí lze předložit jeden dotazník pro vlastní hodnocení, avšak musí obsahovat informace o všech stálých provozovnách nebo pobočkách uvedených v žádosti.

5. Posouzení kritérií

Pokud jde o konzultace, které je třeba provést, měla by se použít stejná obecná pravidla jako v případě, že se provozovny nacházejí v jiném členském státu. Příslušný vydávající celní orgán musí zahájit povinnou konzultaci alespoň s tím členským státem, v němž se nacházejí další stálé provozovny nebo pobočky v EU, ve kterých probíhají činnosti související s celními záležitostmi. Rozsah konzultací může záviset na jednotlivých případech (např. pokud společnost používá společné firemní normy apod.).

Všechny stálé provozovny nebo pobočky v EU, ve kterých probíhají činnosti související s celními záležitostmi, musí být zkontrolovány jednotlivými členskými státy, v nichž se konkrétní stálé provozovny nebo pobočky nacházejí.

Výsledky jednotlivých kontrol je nutno zaslat vydávajícímu členskému státu.

Lhůty podle čl. 14m odst. 1 a čl. 14o se použijí *mutatis mutandis*. Konzultovaný celní orgán však může požádat o prodloužení lhůty, aby mohl provést nezbytné kontroly.

6. Správa osvědčení oprávněného hospodářského subjektu

6.1. Vydání osvědčení

Stejně jako ve všech ostatních případech nemusí přijetí žádosti nutně vést k vydání osvědčení oprávněného hospodářského subjektu. V tomto konkrétním případě musí kritéria splňovat všechny stálé provozovny nebo pobočky, aby mohl příslušný celní orgán osvědčení oprávněného hospodářského subjektu vydat.

Mateřské společnosti se vydává pouze jedno osvědčení oprávněného hospodářského subjektu a v případě, že je to společnost ve třetí zemi, je platnost osvědčení omezena pouze na její podniky v EU, mezi něž patří **všechny** stálé provozovny nebo pobočky v EU bez právní subjektivity.

² TAXUD/2008/1633 rev.1.9

6.2. Sledování a opakované posouzení

Vypracují se kontrolní plány pro sledování příslušných subjektů po vydání osvědčení a příslušné činnosti jsou prováděny celními orgány toho členského státu, v němž se jednotlivé stálé provozovny nebo pobočky nacházejí. To by však mělo vždy probíhat v úzké spolupráci s vydávajícím celním orgánem, aby se předešlo jakémukoli možnému překrývání nebo zdvojování činností.

Je-li to nezbytné, může každý z členských států, v nichž se jednotlivé stálé provozovny nebo pobočky nacházejí, požádat vydávající celní orgán o zahájení nového posouzení podmínek a kritérií.

Pokud mateřská společnost zřídí novou stálou provozovnu nebo pobočku nebo pokud projde postupem restrukturalizace, který má dopad na stálé provozovny nebo pobočky, uvědomí vydávající celní orgán, který učiní nezbytná opatření, včetně zahájení nového posouzení, pokud je to třeba.

6.3. Pozastavení a zrušení platnosti

Vydávající celní orgán může podniknout kroky k pozastavení nebo zrušení platnosti osvědčení, a to buď z vlastního podnětu, nebo na žádost celních orgánů kteréhokoli z ostatních členských států, a zejména těch členských států, v nichž se jednotlivé stálé provozovny nebo pobočky nacházejí.

V těchto případech se pozastavení nebo zrušení platnosti týká celého osvědčení oprávněného hospodářského subjektu bez ohledu na to, která ze stálých provozoven nebo poboček již nesplňuje příslušné podmínky nebo kritéria.